

ISBN 978-86-914707-9-1

Кодификоване руского народного облєчива

Видаватель: Завод за културу войводянских Руснаох
Главни и одвичателни редактор: мр Сергей Тамаш
Редактор: Катарина Радисавлевич
Автор каталогу: Катарина Радисавлевич
Рецензент: др Јанко Рамач
Преклад на руски јазик: Наташа Мецек и Александер Мудри
Лектор и коректор: Блаженка Хома Цветкович
Подобово графичне решене: Дарко Вукович
Фотографиј: ПС "Медија"
Друкарња: «Алфаграф» Петроварадин

Пројекат омогућен, реализован
и финансијски потпомогнут од стране града Новог Сада

КОДИФИКОВАНЕ РУСКОГО НАРОДНОГО ОБЛЄЧИВА

ЗАВОД ЗА КУЛТУРУ
ВОЈВОДЯНСКИХ РУСНАОХ

НАРОДНЕ ОБЛЄЧИВО ЯК НАСЦ НАЦІОНАЛНОГО ИДЕНТИТЕТУ

Виками пребуваючи на окраїсках етнічній території власного народу Руснаци/Русини були под моцнішим уплівом припаднікох других націоналних и релігійних заєдніцох, чо ше, без сумніву, одражовало на шицки сфері іх матеріялного и духовного життя. У цудзих стредкох, поготов там дзе були меншина, вони часто трацели даєдни елементи своєго національнога ёства: традицию, обичаї, язик, національне облєчиво и друге. Виками тирвал процес пресельовання Русинох з другого боку на тот бок Карпатох, а вец шлідзело и спонтане пресельоване глібше до мадярской и словацкай етнічній території, чо дагдзе у векшай, дагдзе у меншай міри, при даєдных групох швидше, при даєдных групох помалши, виволовало пременки у привредним и дружтвеним живоце.

Заш лем, без огляду на шицки пресельовання, пременки стредку и непреривного стретаня и соживота з припадніками других націоналних и вірских заєдніцох, без огляду на шицки упліви котри примали и пременки котри природно сциговали як пошлідок непреривных крохайох котри приноши цивілізація, Русини/Руснацичували свой ідентитет свидоми же чо то тут по чим вони окремна заєдніца и по чим ше розликую од других, а и други их праве по тим розліковали од себе.

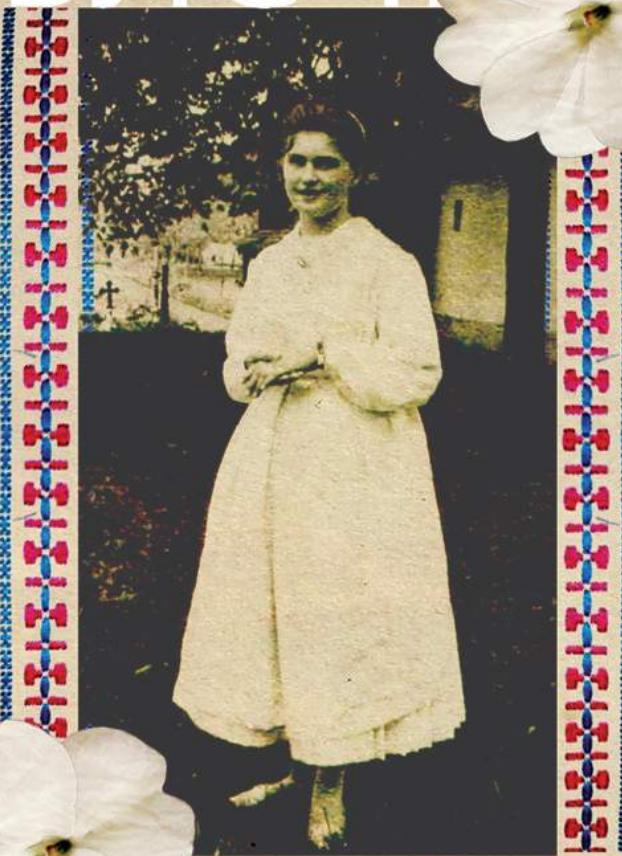
Народне облєчиво єден од тих елементох з котрима єдна національна заєдніца виражує свою окремносц и своє колективне одношенне гу кождодньовому облєчиву и смак гу красному у святочним облєчиве. Пременки стредку и условийох життя, поготов после пресельовання зоз Горніци до Бачки и Сріму, з часом уплівовали на пременки у кождодньовим и народним облєчиве Руснацох. Нажаль, по нешка не зачувани приклади анії кождодньового анії святочного руского облєчива у тих крайох або його описи з часу од половки XVIII по половку XIX вику. Аж од шейдзешатих и седемдзешатих роках XIX вику зачувана подаєдна фотографія на котрой мож видзиц святочне руске облєчиво.

Од осемдзешатих роках XIX вику вецей авторе, медзи першима Янко Югік, скравец зоз Коцура, Михайло Врабель, учитель у Бачки, по походзеню з Горніци, українски фолклорист и етнограф Володимир Гнатюк, а после ніх и други, у рижних публікацийох обявили описи руского народного и святочного облєчива на руским, українским и мадярским языку. Гоч ше тоти описи у даєдних поєдиносцох можебудз розликую и даваю розлични податки, чо цалком розумліве кед ше зна же и сам приступ авторох гу кождодньовому народному и святочному облєчиву бул розлични, вони барз драгоценни и даваю можлівосц же би ше створело представу як воно випатрало при концу XIX и на полчатку XX вику.

Дакус лєгчайше виучовац руске народне кождодньове и святочне облєчиво у XX вику, бо з того часу зачувани велью вецей приклади, ілюстративни матеріял и описи того облєчива. По нешка публіковані велї прилоги котри у поєдиносцох або комплекснейше описовали руске народне облєчиво, вецей або меней фахово.

Студия о руским народним облєчиве Катарини Радисавлевич, кустоса Музею Войводини, озбильне намагане глібше преучиц и приказац руске народне облєчиво, провадзаци то зоз подробними описами и ілюстративним матеріялом, прето вериме же тата публікация будзе барз хасновита за науку, интересантна за ширши круг читачох и у велькай міри практични приручнік шицким тим котри ше на даяки способ занімаю зоз фольклором и пестованьом народнай традиції.

РУСКОГО НАРОДНОГО ОБЛЕЧЕНИЯ

КОДИФИКОВАНЕ РУСКОГО НАРОДНОГО ОБЛЄЧИВА И ТАНЦОХ

Понеже зме свидоми пременкох у шицких сегментох дружтва, дзе стари традициі веций нє маю свойх конзументох медзи нову генерацыю, та ше здогадоване на юх помали траци, жадали зме зачуваць од забуца ёден значны элемент традицыйнай культуры Руснацох у Войводини и заходним Сриме. Идея же би ше детальна описало/кодификовала руске святочне народне облेचиво женох на валале настала пре потребу же би ше назначало здогадованя старшай генерацыі Рускиньох о тым же на яки способ ше руски шмати, як вони волаю свойо облечиво, шие и прикрашуе, и як ше их ноши. Тота генерацыя, иншак, и остатня хотра ше ище вше так облека и нєшка, лем у святочных нагодах и за потребы наступох своїх фольклорных шпивацких групох.¹

Чуване народного облечива и почитоване правилах облеканя женских членох валалскай заєдніці у сучасных теорыйох о облеканю толкуе ше як непоштредна повязаносць женских особох зоз продукцию облечива, як и зоз значносцу жени у очуваню континуитета заєдніці през репродуктивну воспитну улогу.² З другого боку, обачліве же хлопска валалска популяция швидше зохабя традицыйни способ облеканя и лёгчайше прилаплюе сучасне облечиво. Вшеліяк, тата констатация ше одноши на святочне облечиво, док облечиво за роботу длугши период походзи зоз домашнього виробніцтва. Тото зявене було присутне и у руским хлопским народним облечиве у котрим, уж на початку 20. вику, прилапени предметы облеканя гражданских шматох. Провадзаци фотографій котри походза зоз початку 20. вику, до 1950-тих, обачуєме же ше при Руснацох медзи двома Шветовими войнами цалком страцел кажды шлід облечива за котри можеме повесць же є традицыйне у Войводини и же ше ноши граждански шмати. Пре тоту причину, у тей публикацыі хлопске народне облечиво прикажеме лем през раритетны фото-матриял котри настал концом 19. и у першай половине 20. вику.³

1 Магда Надь (1940) зоз Дюрдьова ёдна од ридких женох котра ище вше зна як и зоз котрих материялох мож ушиць руски шмати, як ше их облека и у котрих нагодах ше их ноши, та прето є у валале позната як чуварка традицыйнаго руского народного облечива. Магда шпива у Женскай жридловай шпивацкай групі зоз Дюрдьова – „Жридлова”. Ище вше шие сукні, фартухи и фитюли за народне облечиво, а шие и миниатюрны руски шмати до котрих облека бабки. Шмати ноша и Магдово унучата котри шпиваю у руским Культурно-уметніцким дружтве „Тарас Шевченко”. Векшину информацыйох у тей публикацыі зме достали от Магди и барз ей щиро на юх дзекуєме.

2 H. Bradely Foster, D. Clay Johnson (ed.), „Introduction“ Wedding Dress Across Cultures, Oxford: Berg, 2003,

3 Фотографіі ше чува у документаціі Етнолагічнаго адзеленя у Музее Войводини.

Святочне женске руске народне облєчиво свою конечну форму достало 1950-тих и 60-тих роках, але його формоване започате под час Кральовини Югославії. По шицким, таки способ облеканя перше прилапела младша популяция, док старши жени ище вше ношели старши модели народного облєчива.

У цалосци оформлене, дзе визначени пас жени, а долня часць цела широка, руске женске народне облєчиво спада до групи штреднєевропских народных облєчивох пасового типу. Таки способ облеканя нєшка Рускині волаю „на руски способ” – *руски шмати*.⁴ Тото народне облєчиво ше развивало и меняло, а свой верх, констатуе Мирон Жирош, дожило 60-тих роках 20. віку.⁵ Праве пейдзешати и шейдзешати роки период кед нєшкайшим бабом, теди дзівком и младим женом, то було ище вше узвичаене облєчиво, и чийо правила облеканя вони строго почитовали. Рускині, котри своёй найсвяточнейши шмати волали „*руски шмати*”, зоз народним облєчивом виражовали нє лем свой власни ідентитет, але и свойо етнічне нашлідство.⁶ Ище значнейше тото же святочне народне облєчиво мало и одредзени правила котри були вязани за нєвербалне визначоване статуса женской особи у заєдніці.

Руски шмати ше состоя зоз шлідуюцих часцох: сподня кошуля, подсукня, сукня и фартух. Тоти часци за облекане можеме подзеліць на долне облєчиво – *сподні шмати*,⁷ и горне облєчиво – *верхні шмати*. Гу целу ше ноши билу кошулю зоз краткими рукавами, котра пада до половки сцегна – то подкошуля. Ест штири сподні подсукні, ушити зоз билого памучного платна. Перша дакус ніжей од коленох, док остатні три провадза служину и форму сукні, и зложени су до фалдох котри богатши на задней часци цела, а на предку су дакус узши. Конци обрубени зоз узку чипку (шлингерайом). Шицки подсукні ше крохмалело же би сукня було цо ширша.

4 Любомир Медеші, Muzejska zbirkа Ruski Krstur, Ruski Krstur 1976, 68; Яким Олесяр, „Треба виучовац нашу старину” Народни календар 1970, 6.221.

5 Мирон Жирош, Бачвансько-срімськи Руснаци дома и у швеце 1751-1991, том II, Нови Сад 1998, 238.

6 Roach-Higgins, Eicher, Johnson (ed.), „Time and Place as Context for Dress and Identity”, Dress and Identity, New York: Fairchild Publications, 2003, p. 372.

7 Люпка Варга, „Руске народне облєчиво”, Studia Ruthenica 6, Нови Сад 1998, 6. 212-214.

Як верхній предмет облекання ношело ше блузну, котра 1950-тих и 60-тих роках найчастіше була зоз билого сатину (бліщацаго гадвабного платна), але ше ношело и блузну истей фарби як фартух и сукня. Блузна широка, зоз дугокима рукавами и ғалерчками и капчала ше на предку, а обовязно ше ю запасовало до широкей сукні зоз ғалером коло пасу. Горню сукню ше зберало на істи способ як и подсукню – на задку глібши фалди, а на предку менши. Причина прецо фалди на предку узши то же фартух, котри ше вяже по верху сукні, лепше пада. Долня часць фартуха благо заокруглена, а у пасу є зложени до фалдох и ма пас котри предлужени до пантлікох за вязане, звязовкох. На ногох ше ношело били ботоши и чарни лаговани ципели на капчане. Вжиме ше заруцтало зоз вельку волняну хустку, котра би ше мала складаць зоз другима фарбами на шматох. Власи на дзивкох у святочных нагодах прикрашени зоз чарну пантліку – баршоньом, а млади жени ношели фітюлу, а познейше хусточку. Незаобиходни деталь була била покрохмаленая хусточка, зложена на троугельнік, чий конци були вишити зоз білу вишивку, або вишивку у такей фарби яке було платно зоз котрого були ушити шмати. Хусточку ше ношело у лівей руки як файту прикраскового деталю.

Основны указатель наменки народного облечива була файта материялу зоз котрого було ушите. За святочни народни облечива було вельмо материяли котри пошорованы по тим же яка була значна нагода у котрэй ше облечиво будзе ношиць. Найсвяточнейши шмати ше ношело до церкви, а источашнё, за одход до церкви ше першираз облекало шмати котри означавали пременку статуса – дзвівоцкэ народне облечиво/блишово шмати за заручену дзивку. Дзивки вшэ мали народне облечиво у пастелних, блядых фарбах – целове, каменкове, жабуркове, лилове, драпкове. Часто ше дзивки, котри були найлепши пайтashki, облекали до шматох истых фарбах.

4 Любомир Медеши, Muzejska zbirka Ruski Krstur, Ruski Krstur 1976, 68; Яким Олеяр, „Треба виучовац нашу старину” Народны календар 1970, 6.221.

5 Мирон Жирош, Бачванско-сримски Руснаци дома и у швеце 1751-1991, том II, Нови Сад 1998, 238.

6 Roach-Higgins, Eicher, Johnson (ed.), „Time and Place as Context for Dress and Identity”, Dress and Identity, New York: Fairchild Publications, 2003, p. 372.

7 Люпка Варга, „Руске народне облечиво”, Studia Ruthenica 6, Нови Сад 1998, 6. 212-214.

Руски шмати ше шиє зоз шлідуюцих материялох:

Паплан то файта гадвабового лέбо памучного сатину зоз жакар мустру истей фарби як и основне платно. Углавним ше виберало флорални мустри, але було и геометрийни.

Гадваб то назва за гадвабни або памучни сатин. Зоз того материялу, як и зоз пред тим спомнутого, дзивки найчастейше шили свой народа облечива.

Ризова то сатинске платно зоз жакар мустру иншакей фарби, углавним з флоралну орнаментику. По податкох Лю. Варға, тото платно куповали лем „Газдині” – жени богатих газдох.⁸ После Другей шветовей войни народне облечиво зоз ризового платна ношели млади одати жени.⁹

Блиши ёднофарбови. Народне облечиво зоз блишу було цмейших фарбох, винова, цма белава, желёна, кафова, та аж и чарна. Дзивка ю першираз облекала дзивка пред саму одаванку. Народне облечиво зоз блишу не ношело ше зоз билу блузну, але зоз блузну зоз истого материялу як була сукня и фартух.

Кадифа то сатински лέбо блишови материял зоз такв. штриганим орнаментом, односно орнаментом котри настал зоз хемийним процесом паленя.¹⁰ Шмати зоз кадифи мали лем найбогатши дзивки, и их ше ношело барз ридко. Тиж так, дзивка котра вжала шмати зоз кадифи, исто як и блишово, значело же була порихтана за одаване.¹¹ Нешка кадифу скоро ані неможліве найсц, але даєдни други материяли ше хаснүе вше вецей, наприклад рижни файти синтетичнога сатину.

8 Люпка Варга, „Руске народне облечиво...”, б. 219.

9 Информатор Магда Надь (1940) зоз Дюрдьова.

10 Bitmout ili Devoré је тканина саткана комбинацијом бильних и влакана животињског порекла, где наношењем одређеног хемијског гела долази до сгоревања влакна бильног порекла, чиме добија орнамент који делује истакнуто у односу на основу тканине. Ова техника је постала популарна 1920-тих година.

11 Податок достати од М. Надь.

Каждодњово/роботни шмати

Поняце каждодњово шмати у традицијней заједнїци ма даскельо своје форми и правила ношена. До тей групи спадају шмати котри жена ношела кед ишла до валалу, шмати у котрих ше робело по обисцу лјебо у загради, але и шмати до котрих ше облекали дзивки и жени за рижни файти роботних сходох зоз заједнїцку назву мольба. Рускинї тоти шмати волали *фарбарски шмати*. Окреме би требало визначиц такв. прадки – обичай котри бул розширени при Руснацах донедавна, а котри подрозумијовал сходи дзивкох и женох вжиме дзе ше предло конопу и робело други женски роботи, але и же би ше дружело.¹²

Материял за виробок шматох бул циц¹³ у вшелїјаких дезенох. Фарба цица, котри вше бул вецейфарбови материјал, одредзовал дружтвени статус женске особи – бляде за младих, цме за старших.

Гоч сам крой предметох за облекане каждодњових шматох бул исти як и на свјаточних шматох, заш лем мож заключиц же єст одредзени правила. Так каждодњово блузни могли буц зоз краткима рукавами, и ушити зоз вецейфарбового цица. Подсукња була једна, не крохмалена и зошита зоз памучног материјалу у фарби, и понеже ше ю ношело до роботи, не так ше швидко брудзела як била. Тиж так, кед ше робело, на глави ше обовязно ношело хусточку, без огляду на статус женске особи, прето же вона щицела власи од бруду. Фартухи за роботу котри мали пас, напр. кед ше ишло на мольбу скубаня пиря¹⁴, але и на прадки, були зоз пластроном (*фартух погоре*)¹⁵. Заје лем, шмати за прадки були дакус свјаточнейши, односно облекало ше новши предмети за облекане, а млади жени на главу кладли фитюли, а дзивки баршонь.

12 Овде нећемо улазити у опис овог обичаја, али ћемо указати на начин одевања који је био уобичајен.

13 Кретон или циц је била врло тражена памучна тканина једнобојна или са штампаним шарама у најразличитијим бојама и дезенима. Лако се пере и брзо суши, па је због тога био погодан за израду летње женске и дечје одеће као и за разне лагане покриваче, кратке завесе итд.

14 Љиљана Радуловачки, Мобе, прела и други видови окупљања Русина у Западном Срему, Ср. Митровица 2010, стр. 27

15 Информатор: Магда Нада, Дјорђев.

Власи и хусточка на главу

Дзивчата кед починали до школи ношели фризуру котра ше волала околки. Як и сама назва гутори – два вар'очи ше окружовало коло глави и притвердзело их зоз шнурочкамі. Святочны вар'очы ше плєтло зоз пейцох губкох. На тот дзень кед першираз облєкали дзвівоцке народне облєчыво, на 12–13 рокі, дзивчата вязали і баршонь. Тота узка длугока пантліка зоз чарнага блишу була главни прикмета на дзивки і вона го ношела у святочных нагодох, покля ше нє одала. Баршонь ше вязало коло глави на шлідующи способ: перше ше вар'очи окружело коло глави і приквачело зоз обычними чатамі, а потым ше закруцело баршонь, так же би му машля була на карку. Машлю на баршонь ше ушило скорей.

После свадзбы млада жена нє ходзела без фитюли. Єй форма і способ укращованя, котры ше часто менял у прешлих деценийох, тераз достали конечну форму, і попри дзвівоцкага баршоню, вошол до круга маркерох ідентитету рускай етнічнай ґрупі у Войводині і заходнім Срімі.

Правілы за прикрашоване фітюлы віше істи: прикрашена є на часцы пантлікі котра стої на главі, на центральней часцы круга і на кончику. Нешка фітюли часто без украсох, а можу буц укращені зоз жабоом по цалей задней часцы зоз додатима перлочкамі або стріберніма перлочкамі, котры найчастейші формовані до квецового орнаменту. Рогель (кончик) орубени зоз длуговастима перлочкамі котры ше вяже на окремні способ і зоз стріберніма лісціочкамі.¹⁶ Ест одредзена логіка при женох у вязі зоз складаньем фарбох. То могло видзиц при способе як комбіновані фарби сукні і фартуха зоз фарбу фітюли, або хусточки. Нешкайши фітюли углавним блядших фарбох, і барз важне же би ше їх фарба складала зоз фарбу других часцох народнага облєчыва, і найчастейші є правена зоз истога материялу як сукня і фартух. Кед же жена нє ма фітюлу котра ше склада з другіма часцомі шматох, віше мож ношиц билу фітюлу.¹⁷ Фітюлу ше кладло на верх цеменя глави, на контю, та видно було векшу часц власох. Пантлікі ше вязало на карку, точно над предлуженем – рогльом.

Млада жена после народзеня дзецка, або кус познейшіе преставала ношиц фітюлу, і починала вязац хусточку. Вони ношели блядши хусточки, зоз брокат гадвабу або гатласово. Старши жени ношели цмейши хусточки. Важне правило при вібору фарби за хусточку було же би ше єй фарба складала зоз другіма часцомі шматох, але нє мушела буц истей фарби, або зоз истога материялу. Хусточку ше складало на окремні способ, (зоз штирома прегнуцамі) і вязало ше ю под браду.

16 Магда Надь, котра шие фітюли за свойо потреби і по поруджбини, гвари же нешка барз чежко набавіц квалітетні прыкрасі. Як гвари, тераз ше их углавным набавя зоз Канады і Австралиі.

17 Информатор: Магда Надь, Дюрдьов.

Кодифіковане руского народного облєчива и танцох

Свидоми пременкох у шицких сегментох дружтва, дзе стари традициі вецеј нє маю своїх конзументох медзи нову генерацыю, та ше здогадоване на ніх помали траци, жадали зме зачуваць од забуца ёден значны элемент традицыйнай культуры Руснацох у Войводини и заходним Сриме. Идея же би ше детально описало руске святочне народне облєчыва женох на валале настала пре потребу зазначыць здогадоване старшай генерацыі Рускиньох о тым на які способ ше руски шмати, як вони наволую свой облєчыва, шию и прикрашую, та у хторых нагодах и як ше ноша.

Провадзаци розвой руского женскага народнага облєчива у Войводини од другой половкі 19. віка по нёшка, замерковали зме три фазы у його розвою. Понеже нє можеме з прешвеченосцу бешедоваць о тым як випатрало облєчыва Руснацох подчас іх досельвання зоз старого краю, як перши тип народнага облєчива вжали зме гевто хторе ше развило у другой половкі 19. віка и хторе можеме документоваць, насампредз з недакіміа фотографіямі, а у меншай міри зачуваным музейским материялом. Значне же у тым періодзе, хторы тирва по канец Першай шветовай войны, нєт важнейши розлики медзи народным облєчывом Рускиньох и народным облєчывом сущеднаго жительства. Сами Руснацы поровную свой народне облєчыва з облєчывом Мадярох, Буневіцох, Неміцох и Сербох. Облєчыва найчастейше шили скравцы або є куповане на вашарох цо у найвекшай міри допринесло тей виедначеносци. Розлики хторы обачаюме на шматох углавним можеме приспісаць жаданю за визначаваньем особнага ідентитета або материяльнага статуса.

Шлідуюца фаза у трансформацыі святочнага облєчива Рускиньох на валале у Бачкей и Сриме то облєчыва хторе ше формовало медзи двома шветовыми войнами, а вироятно настало як комбінация старших традиций рускага валалскага облєчива и упліву гражданскага облєчива. По Другай шветовай войне тото облєчыва уходзі до своёй другой розвойнай фазы цеком хтарей престава буць часць валалскага жытва и постава элемент рускага національнага ідентитета. Його назва – руски шмати указує же Рускині з його ношеньем выражавали нє лем свой особнага ідентитет але и свой етнічне нашлідство. Пре шицких хторы жадаю хасноваць тот костим за сценски наступ видвойме параметры хторы значны за його точны випатрунок, з оглядом на гевти податкі да хторых зме дошли з теренским вигляданьем та консультаціям релевантнай литературы и писаних жридилох.

Дзепоёдни правила за облекане руских шматох

Подчас виробку облечива потребне почитовац гевти правила у вибору фарбох и материялох хтори одредзени з рокамі ношителя костиму, але тиж так важне вімкнуць од униформносци подчас сценскага наступа з комбінованьом розличных фарбох и дезенох. Тиж, правила фольклора и очуваня традиций допушчу комбіноване новых часцох народнага облечива зоз оригиналними предметами гоч ше вони можебуц розликую по материялу, фарби або квалітету. Предкладаме же би ше здружэння подчас виробку облечива и сценскіх наступох притримовали шлідуючых параметрох:

Дзивки и млады жени ноша облечиво блядих фарбох, док старши жени ноша цме.

Облечиво младых віше ширше – з вецы сподніма сукнями. Барз важне же би сподні сукні були добре накрохмалені. Сподні шмати ше вирабяю зоз билого памучного платна.

За дзвівоцке облечиво ше хасную ўноніфарбово сатенски материяли блядих фарбох, найчастейше целова, белава, лилова, желені або драпкова. Материял може мац истофарбову мустру и вец ше наволуе *паплан*.

Младша одата жена ноши бляде облечиво з сатенскага жакар тканя у фарби (такв. *ризова*). Заручена дзивка, а потым и одата жена ноши облечиво з блишу (бордо, желені, цми белави, кафови або чарни) або з платна хторе наволую кадифа (*деворé*, *бурн оут*) то сатенске платно зоз релєфну мустру. Нешка туту файту платна чежко мож найсц.

Била блузна ше ноши зоз сукню и фартухом з платна у фарби, але не гришка кед шицки три часци з истога платна – то ше облекало у окреме святочных нагодах.

Способы чесаня и прикрашованя власох маю ўноніставни правила. Дзивки ноша баршонь по одаванку. Млада на главі ма и баршонь и венец (попры покрейткі), а млада жена ноши фітюлу. Час од кеди жена ноши фітюлу не точно одредзени, але то найчастейше по родзене дзецка, а можебуц и дружей. Младши жени можу ношиц и хусточку, але вона блядших фарбох, найчастейше сатенскага тканя зоз жакар мустру.

Старши жени закриваю главу з хусточку цмейших фарбох и нє ноша фитюлу, окреме нє фитюлу блядих фарбох.

У жимскей вариянти облєчива жени заруцую волняни хустки чия фарба треба же би ше складала зоз фарбу других часцох облєчива.

Ботоши били, кед можліве з памуку, а ципели чарни, напредку и з боку заварти. Найлепше зоз капчаньом на ременчок.

Хлопске облєчиво

Руснаци ше уж у першай половині 20. вика у святочных нагодох облєкали до гражданского облєчива – рекла и панталони. Прето нєшка за народне облєчиво хторе ше хаснує на сцени прилапена назва „хлопске войводянске народне облєчиво”. Нашо вигледованє указало же ше як характеристично руски предметы за облєканє хлопох початком 20. вика можу навесць хлопски лайбик з брокат гадвабу прикрашени з косцовима ғомбичкамі и високи калап з малу крису хтори прикрашени зоз ширшу пантліку. Медзитим, нєшка нє можеме зоз прешвеченосцу повесць чи тоти предметы за облеканє настали як вираз руского ідентитету або представляю лем модни тренд ёдного часу. Тиж так, ми у тей хвильки нє мame зачувани предметы хтори би послужели як приклад за виробок тих часцох облєчива, та би було барз компліковане пробовац реконструовац их.

